

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

BMP.0724.3.2.2023.MMi

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Panów Senatorów Stanisława Gawłowskiego i Janusza Gromka na 57. Posiedzeniu Senatu RP w dniu 31 stycznia 2023 r., w sprawie *spotkania w urzędzie wojewódzkim w Szczecinie dotyczącym zaopatrzenia w energię ciepłą mieszkańców Białogardu*, uprzejmie wyjaśniam co następuje.

W dniu 31 stycznia 2023 r., z inicjatywy Wojewody Zachodniopomorskiego Pana Zbigniewa Boguckiego oraz zgodnie z ustaleniami z Ministerstwem Klimatu i Środowiska (MKiŚ), w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim odbyło się spotkanie robocze w sprawie zagrożenia braku dostaw energii ciepłej dla mieszkańców miasta Białogard.

W związku z prośbą Panów Senatorów zawartą w wystąpieniu, w załączeniu przekazuję link z nagraniem spotkania, które odbyło się 31 stycznia 2023 r. w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim.

Załącznik: <https://drive.google.com/file/d/15xwErVV-qUV8qbdURII4FhjCVZ0xn/view>

W kontekście potencjalnych środków nadzorczych należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 97 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym*¹: „W razie nierokującego nadziei na szybką poprawę i przedłużającego się braku skuteczności w wykonywaniu zadań publicznych przez organy gminy, Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej, może zawiesić organy gminy i ustanowić zarząd komisaryczny na okres do dwóch lat, nie dłużej jednak niż do wyboru rady oraz wójta na kolejną kadencję². Komisarza rządowego powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek wojewody, zgłoszony za pośrednictwem ministra właściwego do spraw administracji publicznej³”.

Środek nadzoru określony w art. 97 ust. 1 ustawy, co podkreśla się w orzecznictwie sądowno-administracyjnym, ma charakter mieszany: prewencyjno-personalny. Ocena, czy w danej gminie występują przesłanki określone w tym przepisie następuje z uwzględnieniem zagrożeń, jakie stoją przed funkcjonowaniem danej jednostki samorządu terytorialnego (jst), jak również w kontekście tego, czy organy gminy potencjalnie będą w stanie realizować wynikające z ustaw zadania publiczne. Zaznaczyć też trzeba, że ustalenie przez organ nadzoru występowania w konkretnym stanie faktycznym ustawowo określonej przesłanki zastosowania środka nadzoru przewidzianego w ww. regulacji nie wiąże tego organu co do skutku prawnego, nie zobowiązuje go do zawieszenia organów gminy i ustanowienia zarządu komisarycznego. Daje mu natomiast podstawę do ustalenia, czy biorąc pod uwagę całokształt okoliczności występujących w konkretnym przypadku, należy zastosować środek nadzoru, czy też od tego odstąpić. Stosowanie środka nadzoru personalnego w postaci zawieszenia organów gminy ma bowiem charakter uznaniowy. Zasadniczo uznaniowość ta odnosi się do ustalenia, czy w przypadku zaistnienia ustawowo określonych

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 40, dalej „ustawa”.

² Art. 97 ust. 1 ustawy.

³ Art. 97 ust. 3 ustawy.

przesłanek zastosowania tego środka Prezes Rady Ministrów powinien te organy zawiesić, czy też nie⁴.

Organy samorządu terytorialnego są organami władzy publicznej i wykonując zadania publiczne powinny kierować się prawem i interesem publicznym. Interes publiczny wyraża się m.in. w skutecznym wykonywaniu zadań publicznych. Sprawa jest publiczna, jeżeli dotyczy interesu powszechnego, korzyści społecznej (*utilitas publica*), tj. korzyści ogółu lub znacznej części mieszkańców gminy. Załatwianie takich spraw zmierza do zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej. Dostrzegając naruszenia prawa i inne okoliczności potwierdzające „przedłużający się i nie rokujący nadziei na szybką poprawę brak skuteczności w wykonywaniu zadań publicznych” organ nadzoru powinien podjąć działania zabezpieczające wykonywanie zadań publicznych przez gminę. Ocena braku skuteczności obejmuje wszelkie działania organów gminy.

Istotne z punktu widzenia organu nadzorczego jest ustalenie, czy funkcjonujące organy gminy są w stanie poradzić sobie⁵ i podjąć skuteczne działania prowadzące do bieżącego zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy. Skuteczność w wykonywaniu zadań publicznych, o której mowa w art. 97 ustawy, winna łączyć się w pierwszej kolejności z potencjałem sił i środków organów gminy. Ocena braku skuteczności obejmuje bowiem wszelkie działania organów gminy.

Informacja o potencjalnej możliwości skorzystania przez organy nadzoru z przysługującego im środka nadzorczego, o którym mowa w art. 97 ust. 1 ustawy, nie jest zatem formą „szantażu” czy „groźby”, ale jednoznacznym sygnałem, że samodzielność i samorządność organów gminy kończy się wówczas, kiedy nie są one w stanie zaspokajać potrzeb mieszkańców gminy.

Z poważaniem
z up. Paweł Szefernaker
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Otrzymuje:
Wydział do Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

⁴ Por. B. Jaworska-Dębska, Glosa do wyroku NSA z dnia 24 listopada 2009 r. II OSK 1786/09, "Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego" 2011 r., nr 2, s. 151-155.

⁵ W związku z sytuacją kryzysową, w której podstawowe zadanie publiczne nie jest wykonywane, jak też istnieje zagrożenie niewykonywania zadania, stanowiącego niezbędną, podstawową potrzebę mieszkańców (zaopatrzenie w ciepło, energię elektryczną i gaz).